

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ
за освітньою програмою
«Безпека праці та виробничих процесів»
першого (бакалавського) рівня
за спеціальністю 263 Цивільна безпека

Затверджено на засіданні кафедри
безпеки праці та охорони довкілля
Протокол № 12 від «28» серпня 2025 р.

Укладачі

Н.В. Володченкова, канд., техн. наук., доцент

В.В. Майстренко, канд., техн. наук., доцент

С.І. Чеберячко, д-р. техн. наук., професор

О.Є. Кружилко, д-р. техн. наук., професор

Ю.І. Чеберячко, д-р. техн. наук., професор

- П69 Програма атестаційного іспиту за освітньою програмою «Безпека праці та виробничих процесів» першого (бакалавського) рівня за спеціальністю 263 Цивільна безпека/ уклад.: Н. В. Володченкова, В.В. Майстренко С. І. Чеберячко, О. Є. Кружилко, Ю. І. Чеберячко, Запоріжжя : ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», 2025. 25 с.

У методичних вказівках наведено програму атестаційного іспиту за освітньою програмою «Безпека праці та виробничих процесів» бакалаврами за спеціальністю 263 «Цивільна безпека».

ЗМІСТ

1. ВСТУП.....	4
2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКА ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ.....	5
3. ЗМІСТОВА ЧАСТИНА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ	8
4. СТРУКТУРА ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ	18
5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	22
6. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ	25

1. ВСТУП

Відповідно Закону України «Про вищу освіту» атестація – це встановлення відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандартів вищої освіти.

Атестація здобувачів вищої освіти бакалавського рівня здійснюється з урахуванням вимог Закону України «Про вищу освіту», «Положенням про організацію освітнього процесу у ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», галузевих стандартів освіти та інших нормативних актів України з питань освіти.

Програму атестаційного іспиту розроблено відповідно освітньо-професійної програми «Безпека праці та виробничих процесів» спеціальності 263 «Цивільна безпека» першого (бакалавського) рівня освіти, навчального плану та інших документів університету

Ціль атестаційного іспиту з освітньо-професійної програми «Безпека праці та виробничих процесів» спеціальності 263 «Цивільна безпека» першого (бакалавського) рівня освіти полягає у встановленні рівня підготовки здобувача ступеня вищої освіти «бакалавр» як конкурентоспроможного фахівця, з глибокими фундаментальними та професійно орієнтованими знаннями та вміннями, здатного вирішувати типові професійні завдання в сфері безпеки праці та відповідність його рівня підготовки Стандарту вищої освіти України за першим (бакалавським) рівнем вищої освіти в галузі знань 26 Цивільна безпека, спеціальність 263 Цивільна безпека, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29.10.2018 р. № 1170.

Атестаційний іспит спрямований на підтвердження та об'єктивну оцінку готовності здобувачів до професійної практики в сфері аудиту та консалтингу безпеки праці та демонстрацію їхніх навичок та знань у цій області.

Затверджена в установленому порядку Програма атестаційного іспиту доводиться до відома здобувачів шляхом оприлюднення на офіційному сайті кафедри, не пізніше, ніж за чотири місяці до початку іспиту.

2. ВИМОГИ ДО РІВНЯ ПІДГОТОВКИ ВИПУСКНИКА ЗА ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ

Під час проведення атестаційного іспиту здобувач має продемонструвати рівень опанування компетентностями та володіння програмними результатами навчання, передбаченими освітньо-професійною програмою «Безпека праці та виробничих процесів».

Компетентності:

Інтегральна компетентність - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та проблеми в сфері безпеки праці та виробничих процесів, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, під час практичної діяльності або у процесі навчання, яка передбачає застосування теорій та методів проведення моніторингу, запобігання виникненню аварій, надзвичайних ситуацій, нещасним випадкам (на виробництві) і професійним захворюванням, оцінювання їх можливих наслідків та їх ліквідування.

Загальні компетентності:

ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК10.1 Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ПК11. Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ цивільного захисту, охорони праці; дотримання основних принципів здійснення цивільного захисту та державної політики з питань охорони праці.

ПК12. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.

ПК13. Здатність до застосовування тенденцій розвитку техніки і технології захисту людини, матеріальних цінностей і доквілля від небезпек техногенного і природного характеру та обґрунтованого вибору засобів та систем захисту людини і доквілля від небезпек.

ПК14. Здатність оперувати фізичними та хімічними термінами, розуміти сутність математичних, фізичних та хімічних понять та законів, які необхідні для здійснення професійної діяльності.

ПК15. Здатність організувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної, промислової безпеки та охорони праці.

ПК16. Здатність до оцінювання ризиків виникнення та впливу надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання та ризиків у сфері безпеки праці.

ПК17. Здатність обґрунтовано обирати та застосовувати методи визначення та контролю фактичних рівнів негативного впливу уражальних чинників джерел надзвичайних ситуацій на людину і довкілля.

ПК18. Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки об'єктів, технологічних процесів та виробничого устаткування для людини й навколишнього середовища.

ПК19. Здатність до розуміння механізму процесів горіння і вибуху, обставин, дій та процесів, що спричиняють виникнення надзвичайної ситуації.

ПК20. Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення безпечної праці та запобігання виникненню нещасних випадків і професійних захворювань.

ПК21. Здатність прогнозувати і оцінювати обстановку в зоні надзвичайної ситуації (аварії) та тактичні можливості підрозділів, що залучаються до ліквідування надзвичайної ситуації (аварії).

ПК22. Здатність до проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у разі їх виникнення.

ПК23. Здатність організувати радіаційний, хімічний та біологічний захист населення, інженерне забезпечення процесу виконання аварійно-рятувальних робіт.

ПК24. Здатність до використання основних методів та засобів управління, зв'язку та оповіщення під час загрози або виникнення надзвичайних ситуацій.

ПК25. Готовність до застосовування та експлуатації технічних систем захисту, засобів індивідуального та колективного захисту людини від негативного впливу небезпечних чинників надзвичайної ситуації, дії небезпечних і шкідливих виробничих чинників.

ПК26. Здатність до організації безпечної експлуатації техніки, усталювання, спорядження у сфері професійної діяльності, створення безпечних і здорових умов праці.

ПК27. Здатність організувати та проводити навчання працівників підприємств, установ та організацій і населення до дій в умовах надзвичайних ситуацій.

ПК28. Здатність надавати домедичну допомогу постраждалим особам.

ПК30. Здатність до оцінки професійних та економічних аспектів, що визначають зміст заходів безпеки праці та виробничих процесів в рамках ризикорієнтованого підходу

Програмні результати навчання:

ПРН03. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного

регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій.

ПРН05. Розробляти тексти та документи з питань професійної діяльності, спілкуватися українською професійною мовою; читати й розуміти фахову іншомовну літературу, використовуючи її у соціальній і професійній сферах; демонструвати культуру мислення та виявляти навички щодо організації культурного діалогу на рівні, необхідному для професійної діяльності.

ПРН07. Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику, захист населення, запобігання надзвичайним ситуаціям.

ПРН08. Передбачати екологічно-збалансовану діяльність, необхідний рівень індивідуальної безпеки та психічного здоров'я у разі виникнення типових небезпечних подій.

ПРН13. Класифікувати речовини, матеріали, продукцію, процеси, послуги та суб'єкти господарювання за ступенем їх небезпечності.

ПРН14. Ідентифікувати небезпеки та можливі їх джерела, оцінювати ймовірність виникнення небезпечних подій та їх наслідки.

ПРН15. Пояснювати номенклатуру, класифікацію та параметри уражальних чинників джерел техногенних і природних надзвичайних ситуацій та результати їх впливів.

ПРН16. Обирати оптимальні способи та застосовувати засоби захисту від впливу негативних чинників хімічного, біологічного і радіаційного походження.

ПРН18. Пояснювати концептуальні основи моніторингу об'єктів захисту та знати автоматичні системи, прилади та пристрої, призначені для спостереження та контролювання стану об'єкта моніторингу, вимірювання його параметрів та збереження інформації щодо його стану.

ПРН19. Знати типи автоматизованих систем раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення, загальні технічні характеристики та вимоги до застосування систем управління, зв'язку та оповіщення у надзвичайних ситуаціях.

ПРН22. Пояснювати вимоги щодо убезпечення та захисту суб'єктів господарювання, положення та вимоги щодо безпечності, ідентифікації, паспортизації та ведення реєстрів об'єктів підвищеної небезпеки та потенційно небезпечних об'єктів.

ПРН26. Знати властивості горючих речовин і матеріалів, механізм виникнення процесів горіння і вибуху.

ПРН 27. Прогнозувати економічну ефективність заходів, спрямованих на забезпечення безпечних умов праці, збереження життя і здоров'я працівників, удосконалення безпеки праці і технологічних процесів.

ПРН 28. Проводити оцінку професійних ризиків, визначати рівень небезпек та ступінь наслідків. Організовувати нагляд, періодичний аналіз та контроль за ризиками. Розробляти заходи запобігання виявленим професійним ризикам.

3. ЗМІСТОВА ЧАСТИНА АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Загальний опис змісту атестаційного іспиту

Білет атестаційного іспиту (БАІ) складається з теоретичної та практичної частини і містить питання що формуються відповідно до обов'язкових дисциплін освітньої-професійної програми навчання.

Атестаційний іспит має комплексний характер і містить питання, які базуються на матеріалах наступних освітніх компонентів:

1. Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці та соціального забезпечення працівників.
2. Розслідування аварій, аварійних ситуацій, інцидентів, нещасних випадків, професійних захворювань і невідповідностей на виробництві
3. Виробнича санітарія і гігієна праці.
4. Безпека праці та виробничих процесів.
5. Ризик-орієнтований підхід до безпеки праці.

Відповіді здобувачів на питання БАІ повинні продемонструвати:

- спеціалізовані концептуальні знання основних модулів програми, законодавчих та нормативних документів, які регулюють безпеку праці;
- глибоке розуміння концепцій, принципів та понять, що стосуються Безпеки праці та виробничих процесів.
- знати, як проводити розслідування нещасних випадків, включаючи процеси і методику оцінки стану безпеки;
- здатність до логічного аналізу і використання критичного мислення для вирішення завдань та задач, що стосуються безпеки праці.
- мати навички оцінки ризиків на робочих місцях та знання методів та інструментів для ідентифікації небезпек.
- вміти застосовувати знання та навички у практичній та професійній діяльності;
- здатність розробляти конкретні рекомендації та стратегії для вирішення задач безпеки праці.
- здатність застосування теорій та методів проведення моніторингу, запобігання виникненню аварій, надзвичайних ситуацій.

Відповіді повинні точно відповідати поставленим питанням атестаційного іспиту і враховувати всі важливі аспекти кожного запитання та включати використання практичних прикладів і сценаріїв, які демонструють здатність здобувача застосовувати теоретичні знання до реальних ситуацій.

Правове регулювання трудових відносин, безпеки праці та соціального забезпечення працівників

Поняття трудових правовідносин. Структура трудових правовідносин, виокремлення поняття індивідуально-трудова правовідносин. Суб'єкти трудових відносин. Критерії класифікації учасників трудових правовідносин. Працівники як суб'єкти трудових правовідносин. Правовий статус робітника та роботодавця в Україні. Тема Поняття джерел трудового права. Ознаки джерел трудового права. Визначення критеріїв класифікації джерел трудового права. Характеристика нормативного акту, як основного джерела трудового права в Україні. Нормативні акти, видані відповідними органами України. Конституція України як основне джерело трудового права. Джерела міжнародного правового регулювання праці. Кодекс законів про працю України. Система законів, що регулюють соціально трудові відносини. Законодавство про зайнятість населення. Поняття зайнятості. Форми зайнятості. Основні принципи державної політики у сфері зайнятості та працевлаштування. Правовий статус безробітного. Поняття безробітного і підходящої роботи. Порядок працевлаштування громадян. Органи з працевлаштування громадян. Державна служба зайнятості, її права та обов'язки. Державні гарантії зайнятості населення. Особливості працевлаштування окремих категорій громадян (молоді, осіб з інвалідністю та інших). Соціальні гарантії громадянам у сфері зайнятості. Професійна підготовка, підвищення кваліфікації і перепідготовка безробітних громадян. Види виплат і допомоги у зв'язку з безробіттям. Органи з контролю за додержанням законодавства про зайнятість населення. Соціальний діалог у сфері праці. Основні принципи колективно-договірного регулювання. Вирішення спорів між сторонами колективного договору. Відповідальність за порушення законодавства про колективні договори та угоди. Контроль за виконанням зобов'язань колективних договорів та угод згідно законодавства України. Відповідальність за порушення колективних договорів і угод згідно законодавства України. Законодавче визначення трудового договору. Поняття форми трудового договору. Зміст трудового договору. Загальний порядок укладення трудового договору. Види трудових договорів за різноманітними критеріями класифікації: терміном дії, характером, порядком укладання. Особливості укладання трудового договору у період дії воєнного часу. робочим днем. Зміна умов трудового договору. Переведення, переміщення: правове регулювання. Гарантії працівників при зміні істотних умов праці. Припинення трудового договору: поняття, загальний порядок. Правове регулювання робочого часу та часу відпочинку. Поняття робочого часу і значення його правового регулювання. Гарантії щодо робочого часу. Поняття і види робочого тижня, робочого дня, зміни. Види робочого часу. Нормальна тривалість робочого часу. Скорочена тривалість робочого часу. Неповний робочий

час. Порядок обліку робочого часу. Поняття і види відпусток. Державні гарантії права на відпустку. Додаткові відпустки. Соціальні відпустки. Відпустки без збереження заробітної плати. Правове регулювання оплати праці. Структура заробітної плати: основна заробітна плата, додаткова заробітна плата, інші заохочувальні і компенсаційні виплати. Методи регулювання заробітної плати. Оплата праці за контрактом. Організація оплати праці на підприємствах, в установах і організаціях. Тарифна система заробітної плати та її елементи. Нормування праці. Форми матеріального стимулювання праці: премії та винагорода за підсумками роботи за рік. Надбавки і доплати до заробітної плати за високу кваліфікацію та майстерність. Оплата праці у разі відхилення від установлених умов праці. Дисципліна праці. Поняття трудової дисципліни. Інститут трудової дисципліни: його структура та змістовна характеристика. Поняття та види методів забезпечення трудової дисципліни. Матеріальна відповідальність учасників трудових відносин. Загальні підстави й умови матеріальної відповідальності працівників. Види матеріальної відповідальності працівників. Матеріальна відповідальність роботодавця за шкоду, заподіяну працівникові. Правове регулювання охорони праці. Законодавство про охорону праці. Гарантії прав на охорону праці при укладанні трудового договору та під час роботи. Організація охорони праці на виробництві. Повноваження роботодавця у сфері охорони праці. Повноваження працівників у сфері охорони праці. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій. Навчання з питань охорони праці. Служба охорони праці на підприємстві. Комісії з питань охорони праці. Спеціальні правила охорони праці на важких, шкідливих і небезпечних роботах. Право працівника на пільги і компенсації за важкі, шкідливі та небезпечні умови праці. Порядок розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Трудові спори. Загальна характеристика трудових спорів. Поняття і види трудових спорів. Класифікація трудових спорів. Причини виникнення трудових спорів. Органи, що розглядають трудові спори. Принципи розгляду трудових спорів. Нагляд і контроль за дотриманням законодавства про працю. Поняття і система органів з нагляду і контролю за додержанням законодавства про працю та їх повноваження. Види нагляду та контролю за додержанням законодавства України про працю. Державний нагляд і державний контроль за додержанням законодавства про працю. Повноваження місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування у сфері охорони праці. Правові відносини з соціального забезпечення. Поняття та види соціально-забезпечувальних правовідносин. Зміст соціально-забезпечувальних правовідносин. Трудовий стаж. Поняття, ознаки та види стажу, як умови виникнення права на соціальне забезпечення. Періоди, що зараховуються до стажу роботи. Спеціальний трудовий стаж. Соціальні ризики. Поняття та правові ознаки соціального ризику. Ознаки соціального ризику як інституту права соціального забезпечення. Класифікація соціальних ризиків: за критерієм

організаційно-правової форми соціального забезпечення та за змістом. Непрацездатність як соціальний ризик. Види непрацездатності. Пенсійний вік. Поняття, ознаки та причини інвалідності. Порядок встановлення інвалідності. Групи інвалідності. Втрата годувальника як соціальний ризик. Непрацездатні члени сім'ї померлого годувальника. Поняття, види та особливості організаційно-правових форм соціального забезпечення. Законодавство України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. Поняття соціального страхування, його види та організаційні засади. Страховий випадок як об'єкт загальнообов'язкового державного соціального страхування. Організація пенсійного страхування в Україні. Пенсійне забезпечення в Україні. Поняття, види та ознаки пенсій. Пенсія за віком: загальна характеристика. Умови призначення пенсії за віком. Порядок призначення та обчислення. Пенсії в разі інвалідності: а) внаслідок нещасного випадку, інших випадків трудового каліцтва чи професійного захворювання; б) внаслідок загального захворювання. Розміри пенсії в разі інвалідності. Надбавки на догляд. Пенсії в разі втрати годувальника. Допомоги у зв'язку з безробіттям: види, підстави і розміри. Умови надання допомоги у разі часткового безробіття. Порядок призначення і виплати страхових допомог. Принципи, за якими виплачуються державні соціальні допомоги. Органи, що призначають державні допомоги.

Рекомендована література

1. Трудове право : підручник / за заг. ред. О. М. Ярошенко. Харків, 2022. 376 с.
2. Щербина В. І., Соцький А. М. Трудове право України : підручник. Чернівці : Технодрук, 2021. 552 с.
3. Трудове право України : підручник / С. М. Бортник та ін. Харків, 2019. 408 с.
4. Трудове право України : підручник / за ред. М. І. Іншин, В.Л. Костюк. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 600 с.
5. Венедиктов С. В. Міжнародне та порівняльне трудове право : підручник. Київ : Діа, 2023. 260 с.
6. Кучма О. Л. Сіньова Л. М. Право соціального забезпечення України : навчальний посібник. Київ : ФОРМ-Маслаков, 2019. 306 с.
7. Право соціального забезпечення : навчальний посібник / Г. І. Чанишева та ін.; за заг. ред. Г. І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с.

Розслідування аварій, аварійних ситуацій, інцидентів, нещасних випадків, професійних захворювань і невідповідностей на виробництві

Класифікація методів аналізу травматизму передбачає вивчення статистичного, монографічного, топографічного та економічного підходів.

Сучасні методики виявлення кореневих причин включають побудову «Дерева подій» та «Дерева відмов», а також використання діаграми Ісікави («риб'яча кістка»). Застосування ергономічного та психофізіологічного підходів для аналізу системи «людина — машина — середовище». Організаційні причини травматизму та порушення трудової дисципліни. Технічні причини: несправність обладнання та конструктивні недоліки. Психофізіологічні причини (вдома, стрес, невідповідність психофізичних даних). Санітарно-гігієнічні фактори виробничого середовища. Економічні та соціальні чинники впливу на безпеку праці. Визначення термінів «нещасний випадок», «нещасний випадок на виробництві» та «інцидент». Класифікатор подій, що призвели до нещасного випадку. Критерії пов'язаності нещасного випадку з виробництвом. Страховий випадок та роль Фонду соціального страхування. Розмежування виробничої травми та професійного захворювання. Першочергові дії роботодавця при настанні нещасного випадку. Процедура роботи комісії та строки розслідування. Оформлення Акту розслідування за формою Н-1. Облік, звітність та права потерпілого під час розслідування. Підстави для проведення спеціального розслідування. Порядок формування та склад спеціальної комісії. Права та обов'язки членів спецкомісії. Взаємодія з правоохоронними органами. Роль незалежних експертів та громадських організацій. Алгоритм дій спеціальної комісії та етапи роботи. Строки проведення спеціального розслідування та умови їх продовження. Протоколювання огляду місця події та фотофіксація. Технічні та судово-медичні експертизи як основа висновків. Процедура оскарження результатів розслідування. Специфіка складу комісії при розслідуванні ДТП. Критерії визначення зв'язку ДТП з виробництвом. Формування доказової бази. Розподіл відповідальності та аналіз технічного стану транспорту. Вплив маршруту руху та кріплення вантажу на безпеку. Нещасні випадки не виробничого характеру та їх види. Організація розслідування нещасних випадків не виробничого характеру. Процедура розслідування нещасних випадків не виробничого характеру. Класифікація не виробничих травм та первинне повідомлення про випадок. Організація комісії: склад, повноваження та строки розслідування. Нормативне регулювання розслідування в закладах освіти. Особливості процедур для здобувачів освіти та працівників. Порядок повідомлення батьків та організація розслідування. Оформлення та облік. Відповідальність керівників закладів та педагогів. Відмінності гострих профзахворювань від нещасних випадків та хронічних хвороб. Порядок екстреного повідомлення за формою П-5. Роль лікаря у встановленні діагнозу та зв'язку з умовами праці. Алгоритм розслідування спалахів масових отруень. Аналіз санітарно-гігієнічної характеристики умов праці. Складання санітарно-гігієнічної характеристики умов праці. Процедура медико-соціальної експертизи. Робота комісії з розслідування хронічних профзахворювань. Оформлення Акту розслідування причини виникнення профзахворювання. Заходи реабілітації та відшкодування

шкоди. Специфіка профзахворювань у гірничодобувній промисловості. Професійні ризики та захворювання у металургії. Характерні захворювання у машинобудуванні. Профзахворювання у сільському господарстві. Шкідливі фактори офісної роботи та ІТ-сфери. Основи промислової токсикології та шляхи проникнення отрут. Специфічні ураження: хімічні опіки та отруєння. Профзахворювання при виробництві будівельних матеріалів (азбестоз, силікоз). Вплив шкідливих факторів виробництва полімерів. Засоби індивідуального захисту та профілактика. Класифікація категорій аварій на виробництві. Порядок оповіщення державних органів та служб. Технічне розслідування причин аварії. Розробка та відпрацювання Плану ліквідації аварійних ситуацій. Оцінка екологічних та матеріальних наслідків аварій. Взаємодія з органами ДСНС при розслідуванні. Аналіз основних причин виникнення пожеж. Оцінка прямих та побічних збитків. Документування пожеж та ведення обліку. Вимоги до первинних засобів пожежогасіння. Специфіка аварій у вугільній промисловості (вибухи метану, викиди). Класифікація та особливості гасіння підземних пожеж. Роль воєнізованих гірничорятувальних служб. Експертиза вибухозахищеного обладнання та вентиляції. Засоби локалізації вибухів та пилозаглушення. Специфіка експлуатації відомчого залізничного транспорту. Класифікація транспортних подій. Оцінка технічного стану колій та рухомого складу. Аналіз порушень правил маневрування та габаритів. Безпека виконання вантажно-розвантажувальних робіт. Міжнародне та національне нормативне регулювання. Органи розслідування авіаційних та морських подій. Використання засобів об'єктивного контролю. Людський фактор та управління ресурсами екіпажу. Вплив технічного обслуговування та наземної інфраструктури.

Рекомендована література

1. Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків на виробництві: курс лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються на першому (бакалаврському) рівні за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»(освітня програма «Охорона праці») / Укладачі: О. Д. Малько, Ю. В. Колошко – НУЦЗУ, 2020. – 107 с.

2. ПОРЯДОК розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві Затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 17 квітня 2019 р. No 337

3. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків невиробничого характеру. Затверджений постановою Кабінету Міністрів України N 270 від 22.03.2001 р.

4. Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу. – Затвердж. наказом Міністерства освіти та науки України від 16.05.2019 р. No 659.

6. Березуцький В.В. Ризики та безпека населення в умовах потенційної загрози [Електронний ресурс] : навч. посібник / Березуцький В.В., Сукач С.В. ;Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків : НТУ"ХПІ", 2024. – 225 с.

URL:<https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/1a84eb67-96ee-4110-9bbf-557db4b22035/content>

7. Полукаров Ю. О., Праховнік Н. А., Землянська О. В. Охорона праці та цивільний захист. Навчальний посібник. Київ, 2023. 306 с.

URL:<https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/4852f1c4-3356-4486-bc3c-03224fafa9e1/content>

8. Розслідування, облік та аналіз нещасних випадків на виробництві: курс лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються на першо-му (бакалаврському) рівні за спеціальністю 263 «Цивільна безпека» (освітня програма «Охорона праці») / Укладачі: О. Д. Малько, Ю. В. Колошко – НУЦЗУ, 2020. – 107 с.

9. International Labour Organization. Realizing the Fundamental Right to a Safe and Healthy Working Environment: Challenges and Opportunities in Occupational Safety and Health. Geneva: ILO, 2023. URL: https://www.ilo.org/sites/default/files/wcmsp5/groups/public/@ed_protect/@protrav/@safe_work/documents/publication/wcms_906187.pdf

10. Occupational Safety and Health Administration. Employer-Reported Workplace Injuries and Illnesses in 2023. U.S. Department of Labor, Washington, DC, 2024. URL: <https://www.bls.gov/news.release/pdf/osh.pdf>

11. United Nations Economic Commission for Europe. Risk Assessment for Industrial Accident Prevention. UNECE Convention on the Transboundary Effects of Industrial Accidents, 2024. URL: https://unece.org/sites/default/files/2024-06/2325788_E_ECE_CP.TEIA_45_WEB_0.pdf

12. Russo, S., et al. Occupational accidents and the use of PPE: a global meta-analysis. *Frontiers in Public Health*, 12, 1368991. 2024. URL: <https://www.frontiersin.org/journals/public-health/articles/10.3389/fpubh.2024.1368991/full>

Виробнича санітарія і гігієна праці

Основні поняття, терміни та визначення в галузі фізіології праці. Фізичне навантаження. Розумові навантаження. Стомлення і перевтома. Обмін речовин і енергії. Законодавство в галузі гігієни праці. Гігієнічні нормативи умов праці. Фактори, що зумовлюють умови праці. Класи умов праці. Виробнича санітарія, поняття та визначення. Загальні поняття про умови праці. Законодавство в галузі виробничої санітарії. Загальна структура і склад повітряного середовища.

Параметри мікроклімату. Терморегуляція організму людини. Вплив параметрів мікроклімату на самопочуття людини. Нормування параметрів мікроклімату. Контроль метеоумов. Загальні методи і засоби нормалізації параметрів мікроклімату.

Класифікація шкідливих речовин. Вплив шкідливих речовин на організм людини. Нормування шкідливих речовин. Контроль концентрації шкідливих речовин. Методи регулювання якості повітряного середовища і зниження негативного впливу забруднюючих та шкідливих речовин на працівників.

Природне вентилювання. Штучне (механічне) вентилювання. Визначення необхідного повітрообміну при загально обмінній вентиляції. Системи кондиціювання повітря. Засоби індивідуального захисту від впливу теплового опромінювання та переохолодження.

Основні світлотехнічні терміни та поняття. Кількісні та якісні характеристики освітлення. Нормування штучного освітлення. Нормування природного та суміщеного освітлення. Види та системи освітлення. Вибір джерел світла для систем освітлення виробничих приміщень та експлуатація освітлювальних установок. Методи розрахунку систем освітлення.

Гігієнічна класифікація праці за показниками шкідливості та небезпечності факторів виробничого середовища, важкості та напруженості трудового процесу. Сфера застосування та загальні положення. Гігієнічні критерії та класифікація умов праці. Класифікація умов праці. Загальна оцінка умов праці.

Рекомендована література

1. Швагер Н.Ю., Т.А. Комісаренко. Основи загальної гігієни праці : підручник. Кривий Ріг: Видавничий центр ДВНЗ «КНУ», 2016. 335 с.
2. Ткачук К.Н. Виробнича санітарія : навчальний посібник. Рівне, 2012. 443 с.
3. Березуцький В.В. Основи професійної безпеки та здоров'я людини : підручник. Харків. НТУ «ХПІ», 2018. 553 с.
4. Забезпечення охорони здоров'я та безпеки праці за ISO 45001:2018. Практичний посібник. ТЕХ МЕДІА ГРУП, 2020. 276 с.
5. Желібо Є.П., М.П. Гандзюк, М.О. Халімовський Основи охорони праці : підручник. Київ : Каравела, 2018. 384 с.
6. Войналович О., С. Голопура. Occupational Safety and Health. Practical : навчальний посібник. Центр навчальної літератури. 2018. 448 с.

Безпека праці та виробничих процесів

Виробничий травматизм. Виробнича травма, професійне захворювання. Структура і динаміка аварійності і травматизму у промисловості. Травматизм у гірництві та металургії. Види виробничих травм та професійних захворювань, обставини та причини їх виникнення.

Загальні положення системи управління охороною праці. Управління охороною праці на державному рівні. Структура органів з охорони праці на підприємстві їх функції. Відповідальність керівних осіб за стан охорони праці. Колективне забезпечення безпечного рівня виробництва. Планування робіт. Вимоги до документації, устаткування, матеріалів, технологій і програмних засобів.

Загальні положення. Вимоги до персоналу. Класифікація вибухових матеріалів і засобів підривання за умовами застосування. Зберігання, облік, підготовка, видача і знищення вибухових матеріалів. Перевезення, спуск в шахту і доставка вибухових матеріалів. Забезпечення безпеки проведення вибухових робіт. Заходи безпеки вибухових робіт в шахтах, небезпечних по газу або пилу. Порядок безпечного проведення вибухових робіт.

Автомобільний, рейковий, конвеєрний та канатний види транспорту. Колійне господарство. Безпека відкати рейковим транспортом. Вимоги безпеки до контактної мережі і зарядки акумуляторних батареї. Безпека при роботі конвеєрного транспорту. Безпека роботи підйомних установок. Заходи безпеки при пересуванні і перевезенні людей і транспортуванні вантажів по гірничим виробкам.

Загальні вимоги до забезпечення безпечної експлуатації електрообладнання. Кабельне господарство. Пускове і регулююче обладнання. Захист від враження людини електричним струмом. обладнання. Розрахунок струму короткого замикання. Особливості підземних електричних мереж.

Сучасні уявлення про природу і механізм викидів вугілля і газу. Основні вимоги і порядок застосування комплексу заходів при розробці небезпечних і таких що загрожують викидами шахтних пластів. Способи прогнозу викидонебезпечності. Регіональні та локальні способи запобігання викидам вугілля і газу. Струсне підривання. Контроль ефективності способів запобігання викидам вугілля і газу. Безпечне проведення виробок по викидонебезпечним породам.

Рекомендована література

1. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 р. № 2694-XII : станом на 24 серп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text> (дата звернення: 12.09.2024).

2. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / В. В. Сокурєнко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін. ; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – 308 с.

3. Мезєнцева І. О. Безпека виробничих процесів і устаткування [Електронний ресурс] : навч. посібник. Ч. 1. Організаційні та технічні заходи безпеки трудового процесу / І. О. Мезєнцева ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Електрон. текст. дані. – Харків, 2022. – 246 с. – URL: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/60344>.

4. Заїкіна Д., Глива В. Основи охорони праці та безпека життєдіяльності. RS Global S. z O.O., 2019. URL: <https://doi.org/10.31435/rsglobal/001> (дата звернення: 03.10.2024).

5. Workplace Conditions. (2023). In Workplace Conditions. Cambridge University Press. URL: [Read.kortext](#)

Ризик-орієнтований підхід до безпеки праці

Теорія ризиків. Поняття та види ризиків. Фактори ризику. Страховий ризик і страховий випадок. Світова інформаційна база ризиків. Досвід зарубіжних країн у сфері управління виробничими ризиками.

Рішення з підвищення безпеки виробництва та їх види. Ієрархічність управлінських рішень. Способи формалізації та реалізації рішень. Основні

способи прийняття рішень. Характер та умови прийняття рішень з підвищення безпеки виробництва.

Міжнародний досвід оцінки виробничих ризиків. «П'яти крокова система» оцінки професійних ризиків. Міжнародний стандарт ISO 31000:2018.

Методи розробки рішень з підвищення безпеки виробництва. Обґрунтування розроблених рішень. Прогнозування і аналіз рішень з підвищення безпеки виробництва.

Рекомендована література

1. Березуцький В. В. Ризик орієнтований підхід в охороні праці / В. В. Березуцький. [Б. м.] : LAP Lambert Academic Publishing, 2019. 108с

2. The Enterprise Risk Management Handbook - Everything You Need To Know About Enterprise Risk Management. By Dixon, Trevor. 2016. 66 Pages. Format: EPUB. eBook ISBN: 9781489174536. <https://read.kortext.com/inventory/search/1256123>.

3. The Standard for Risk Management in Portfolios, Programs, and Projects. By Project Management Institute. 2019. 108 Pages. Format: EPUB. eBook ISBN: 9781628255669. <https://read.kortext.com/inventory/search/962193>.

4. Посібник з оцінки ризиків на робочому місці / Європейська комісія генеральний директорат із питань зайнятості, соціально-трудова відносин і соціальної політики : Брюссель - Люксембург, 1996. 46 с.

5. Здановський В. Г., Кружилко О. Є. Наукові розробки ризик-орієнтованого підходу у галузі охорони праці: монографія Суми. Університетська книга. 2020. 360 с.

6. Phil Hughes & Ed Ferrett. Introduction to Health and Safety at Work: for the NEBOSH National General Certificate in Occupational. 2015. 676 p. URL: <https://www.pdfdrive.com/introduction-to-health-and-safety-at-work-for-the-nebosh-national-general-certificate-in-occupational-health-and-safety-e158403617.html>

7. Dr Tony Boyle. Health and Safety: Risk Management 5th edition. Routledge. London and New York. 2019. 498 p. URL: <https://hsseworld.com/wp-content/uploads/2021/05/Health-and-Safety-Risk-Management-5th-edition.pdf>

8. ДСТУ ISO 31000:2018 Менеджмент ризиків. Принципи та настанови (ISO 31000:2018, IDT). [Чинний від 01.01.2019]. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2019.

9. ДСТУ ISO 45001:2019 Системи управління охороною здоров'я та безпекою праці. Вимоги та настанови щодо застосування (ISO 45001:2018, IDT). [Чинний від 26.12.2019]. Вид. офіц. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2019.

4. СТРУКТУРА ТА ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ АТЕСТАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Структура білету атестаційного іспиту

Структура БАІ складається з: теоретичної та практичної частин.

Завдання до теоретичної частини атестаційного іспиту.

Теоретична частина БАІ містить 50 тестових завдань, кожне з яких передбачає відповідь у формі вибору одного варіанту з чотирьох альтернатив. Вірна відповідь (у кожному завданні одна) оцінюється у 1 бал.

Приклад.

1. Сфера дії Закону України «Про охорону праці»?

1. На всі підприємства, установи та організації державної власності;
2. На всіх юридичних та фізичних осіб, які відповідно до законодавства використовують найману працю та на всіх працюючих;
3. На підприємства державної форми власності з важкими та шкідливими умовами праці;
4. На всі підприємства незалежно від форми власності з важкими та шкідливими умовами праці.

2. Яка стаття Конституції України визначає, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека є в Україні найвищою соціальною цінністю.

1. Стаття 3;
2. Стаття 45;
3. Стаття 50;
4. Стаття 60

3. Небезпека згідно ДСТУ 2293:2014 є:

1. Джерело чи ситуація, що потенційно може призвести до травмування, погіршення здоров'я чи смерті людини, завдати шкоду майну, довкіллю, чи їх комбінація;
2. Небезпечна подія, що потенційно може призвести до травмування, погіршення здоров'я чи смерті людини;
3. Наслідки небезпечної події такі, як травмування, погіршення здоров'я чи смерті людини;
4. Підходять всі відповіді

Формування тестових завдань відбувається випадковим чином (рандомно) з переліку тем, які виносяться на атестаційний іспит (наведено у розділі 3).

Завдання до практичної частини атестаційного іспиту (містить 10 завдань) може включати практичні задачі, аналіз кейсів і т.д. щодо безпеки праці. Завданням у БАІ буде запропоновано вирішити

практичні завдання або проаналізувати кейси, що вимагають застосування знань та навичок у реальних або симульованих ситуаціях.

Приклад практичних завдань.

Задача 1.

На підприємстві працює $T = 2$ тис. працівників. Визначити коефіцієнт частоти травматизму ($K_{\text{ч}}$), якщо протягом року трапилося 10 нещасних випадків ($H_{\text{н.в.}}$).

Розв'язання:

$$K_{\text{ч}} = \frac{H_{\text{н.в.}}}{T} \times 1000 = \frac{10}{2000} \times 1000 = 5$$

Відповідь: Показник частоти травматизму за минулий рік на підприємстві складає 5.

Задача 2.

Перевіркою інспекції праці було виявлено, що в цеху №4 жінки залучались до роботи в шкідливих умовах праці, замість спеціального одягу трьом працівникам видали компенсацію. Представники адміністрації цеху відповіли представникам інспекції, що з їх боку порушень немає. Зробіть аналіз і при виявленні порушень пошліться на закон. Вкажіть, що саме порушено?

Розв'язок:

Відповідно до вимог ст. 163 Кодексу законів про працю України (КЗпП України), ст. 8 Закону України «Про охорону праці» роботодавець зобов'язаний забезпечити за свій рахунок придбання спеціального одягу, спеціального взуття та інших засобів індивідуального захисту й безоплатно забезпечити ними працівників. Згідно зі ст. 164 КЗпП України не дозволяється видавати замість спеціального одягу чи спеціального взуття працівникам грошові суми для їх придбання або матеріали для їх виготовлення.

Задача 3.

Як визначити, коли необхідні ЗІЗ?

Розв'язок:

Відповідно до ст. 163 Кодексу законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII та ст. 8 Закону України «Про охорону праці» від 14 жовтня 1992 р. № 2694-XII, якщо середовище, у якому перебуває робітник, є шкідливим або роботи визнані небезпечними, роботодавець зобов'язаний безоплатно надати своїм працівникам засоби індивідуального захисту органів дихання. Тобто для виконання робіт зі шкідливими та небезпечними умовами праці або пов'язаних із забрудненням або несприятливими метеорологічними умовами та пов'язаних з ліквідацією наслідків аварій, стихійного лиха тощо, не передбачених трудовим договором виникає необхідність у видачі ЗІЗ.

Процедура проведення атестаційного іспиту

Атестацію осіб, які здобувають освітній ступінь «бакалавр», здійснює атестаційна комісія, до складу якої можуть входити представники роботодавців та їх об'єднань.

Екзаменаційна комісія при проведенні атестаційного іспиту:

- здійснює контроль за його організацією;
- фіксує порушення його процедури;
- консультує здобувачів про їх права та обов'язки, а також про порядок проведення атестаційного іспиту та порядок оскарження результатів іспиту;

- фіксує результати атестаційного іспиту;

- оцінює надані здобувачами відповіді;

- оформляє протокол атестаційного іспиту.

Терміни проведення атестаційного іспиту визначаються навчальним планом підготовки фахівців та графіком освітнього процесу.

Атестаційний іспит складає кожен здобувач після повного виконання ним навчального плану за освітнім рівнем «магістр».

Режим проведення іспиту – очний (дистанційний).

Отримання завдань, підготовка відповідей здійснюється здобувачами в системі управління навчанням Moodle.

Ліміт часу, відведеного на розв'язання завдань БАІ та підготовку до складання іспиту, становить **4 години**, спроба - **одна**.

У визначений час початку атестаційного іспиту (згідно з розкладом сесії, оприлюдненим на сайті кафедри), здобувачі вищої освіти мають увійти в систему Moodle під власним обліковим записом на базі Office 365 (що забезпечує їх аутентифікацію). Здобувачі переходять на ресурс «Атестаційний іспит», отримують БАІ, та починають виконання завдань.

У час початку атестаційного іспиту починається запланована зустріч у системі MS Teams, до якої долучаються усі члени екзаменаційної комісії. В разі потреби (технічні проблеми із входом до системи Moodle, проблеми з доступом до БАІ, організаційні питання тощо) здобувачі можуть приєднатися до зустрічі та отримати методичну або технічну допомогу у вирішенні проблем, отримати відповіді на питання.

Складання іспиту (доповідь про результати виконання завдань практичної частини, відповіді на питання членів екзаменаційної комісії) відбувається в системі MS Teams. При цьому робоче місце здобувача має бути оснащена пристроями, що забезпечують не тільки аудіо, але й відео зв'язок. Перед початком складання іспиту здобувач має продемонструвати перед камерою документ (паспорт, студентський квиток), якій дозволяє підтвердити його особу (процедура аутентифікації). В разі незадовільного результату аутентифікації складання іспиту не дозволяється.

Процес складання іспиту від початку до завершення фіксується та зберігається у вигляді відеофайлу стандартними засобами системи MS Teams, про що видається відповідне повідомлення.

По завершенню виконання завдань БАІ та готовності до складання іспиту, здобувачі долучаються до зустрічі (їх допускають до віртуальної аудиторії). При складанні іспиту у віртуальній аудиторії може бути присутній лише один здобувач, інші можуть знаходитись у віртуальному залі очікування системи MS Teams. Допуск наступного здобувача до віртуальної аудиторії відбувається після завершення складання іспиту попереднім здобувачем. Допуск здобувачів, що знаходяться в залі очікування, відбувається по черзі.

В разі настання сигналу «Повітряна тривога» (або інших сповіщень, які зумовлюють необхідність переходу здобувачів в укриття) здобувачі мають виконати такі дії:

- повідомити про це екзаменаційну комісію;
- якщо в укритті є зв'язок, джерела електроенергії та інші умови для успішного продовження підготовки / складання іспиту, здобувач повідомляє про це, то йому до встановленого часу на підготовку до іспиту може бути додано час, витрачений на перехід та налаштування робочого місця (не більше 30 хвилин);

- якщо в укритті відсутній зв'язок, джерела електроенергії та/або відсутні інші умови для успішного продовження підготовки / складання іспиту, або час на перехід до укриття та налаштування робочого місця становить більше як 30 хвилин, здобувач повідомляє про це екзаменаційну комісію. В цьому випадку складання іспиту для здобувача переноситься на інший, заздалегідь визначений, час.

В разі, якщо на момент початку іспиту у здобувача виникли проблеми об'єктивного характеру, які унеможливають складання іспиту, він зобов'язаний звернутися до екзаменаційної комісії через доступні засоби комунікації. В разі, якщо викладені причини будуть розцінені як обґрунтовані, складання іспиту для здобувача переноситься на інший, заздалегідь визначений, час.

5. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

При оцінюванні результатів виконання завдань БАІ враховується загальна сума балів, яка складається з балів за виконання завдань з теоретичної та практичної частин БАІ (підсумкова рейтингова оцінка) – табл. 1.

Таблиця 1 – Розподіл балів за виконання окремих завдань атестаційного іспиту

Вид навчальної роботи	Максимальна величина рейтингової оцінки (балів)
Частина 1 (теоретична)	
Виконання 50-ти тестових завдань	1 питання – 1 бал
Усього за теоретичну частину	50
Частина 2 (практична)	
Виконання практичних 10-х завдань	10 завдання по 5 балів
Усього за практичну частину	50
Усього за БАІ	100

Критерії оцінювання практичної частини завдань атестаційного іспиту наведені в табл. 2.

Таблиця 2 – Критерії оцінювання частини 2 (практичної) завдань атестаційного іспиту

Критерії оцінювання	Зміст критеріїв оцінювання виконання окремих завдань БАІ	Оцінка в балах
1. Відповідність підсумків виконання БАІ суті запропонованого завдання	- в цілому, відповідає повністю;	2
	- неповністю відповідає;	1
	- недостатньо відповідає суті завдання.	0
2. Повнота та ступінь обґрунтованих відповіді, обсяг та рівень використаних знань і умінь	- Наведено повну, правильну послідовність кроків розв'язування.;	2
	- недостатньо повно та/або не достатньо обґрунтовано;	1
	- неповно та необґрунтовано.	0
4. Вміння аналізувати і оцінювати факти, події, застосовувати певні методи, критерії, принципи в конкретних ситуаціях та аналізувати очікувані результати	- високий рівень;	1
	- низький рівень.	0

Критерії оцінювання	Зміст критеріїв оцінювання виконання окремих завдань БАІ	Оцінка в балах
Усього за одне практичне завдання		0...5

За першу (теоретичну) та другу (практичну) частини атестаційного іспиту виставляється одна підсумкова рейтингова оцінка. Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ТОВ ТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА» передбачено оцінювання навчальних досягнень під час поточного та підсумкового контролю здійснюється за 100-бальною шкалою (таблиця 3), за адаптованою шкалою оцінювання ECTS та за чотирибальною (в разі форми контролю - іспит).

Таблиця 3 – Відповідність між прийнятими в університеті шкалами оцінки

Бальна шкала	Шкала ECTS	Характеристика	Університетська шкала (іспит)
100...90	A	Здобувач вільно володіє програмним обсягом матеріалу, виявляє і демонструє особисті творчі здібності, демонструє ґрунтовні знання, вміння та практичні навички; вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, вміє використовувати методи наукового обґрунтування власних рішень, самостійно розкриває власні обдарування й нахили.	Відмінно
89...82	B	Здобувач вільно володіє програмним обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує ситуативні завдання у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна, вміє обґрунтувати на аргументувати свою думку.	Добре
81...75	C	Здобувач вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому, самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати окремі аргументи для підтвердження думок.	
74...65	D	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу, демонструє знання і розуміння основних положень з допомогою викладача може поверхнево відтворювати і аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.	Задовільно
64...60	E	Здобувач володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні.	
59...35	F	Низка запланованих результатів навчання не досягнуті. Рівень наявних результатів навчання є	Незадовільно

Бальна шкала	Шкала ECTS	Характеристика	Університетська шкала (іспит)
		недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом	
34...0	FX	Результати навчання відсутні або критично низькі	

Процедури розгляду звернень здобувачів освіти у разі незгоди з оцінкою за атестаційний іспит викладені у Положенні про організацію освітнього процесу у ТОВ ТУ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», розділ «Процедури розгляду звернень здобувачів освіти щодо оцінювання. Повторне складання підсумкового семестрового контролю».

6. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Виконання завдань атестаційного іспиту відбувається в суворому дотриманні принципів академічної доброчесності. Відповідно до «Положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників ТОВ «ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «МЕТІНВЕСТ ПОЛІТЕХНІКА», введеного в дію наказом ректора Університету № 15/18.08.2020 від 18.08.2020 р. (<http://surl.li/lkkwq>), дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає, зокрема:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Основними видами порушень академічної доброчесності у процесі виконання індивідуальної роботи є:

- академічний плагіат (фрагментів письмових робіт, ідей, даних, моделей, ілюстрацій; відсутність належних посилань, помилки цитування);
- фабрикація (наведення вигаданих чи неперевірених даних; посилення на вигадані джерела інформації тощо);
- фальсифікація (необґрунтоване корегування результатів власних наукових досліджень чи виконання навчальних завдань; наведення свідомо змінених даних, неповної або викривленої інформації про апробацію результатів досліджень та розробок);
- обман (подання як результатів власної праці робіт, виконаних на замовлення іншими особами; надання відгуків або рецензій на наукові або навчальні роботи без належної їх експертизи).

Відповідальність за перевірку результатів атестаційного іспиту на наявність академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації покладається на членів екзаменаційної комісії.